

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r.

Pozwem z dnia 14 września 2018 r. (data prezentaty) skierowanym przeciwko pozwanym (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w P. oraz (...) Bank Spółce akcyjnej z siedzibą w W. powód M. Ś. (1) domagał się ustalenia, że zawarta przez niego umowa o kredyt na zakup towarów/usług o nr (...) z dnia 4 września 2018 r. z (...) Bank Spółką akcyjną z siedzibą w W., za pośrednictwem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P., na mocy której zaciągnął zobowiązanie pieniężne w wysokości 7 187,04 zł jest nieważna wobec wprowadzenia go w błąd co do przedmiotu i celu zawartej umowy (pozew – k. 3-6).

W odpowiedzi na pozew (...) Bank Spółka akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł, zarzut niewykazania interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, wskazując, że nigdy nie wzywał powoda do zapłaty z tytułu zawartej umowy oraz, że nigdy nie doszło do uruchomienia rzeczonyj umowy o kredyt na skutek braku weryfikacji danych umowy oraz oświadczenia złożonego przez powoda o odstąpieniu od umowy (odpowieź na pozew – k. 102-105).

Pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P. (poprzednio (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P.) w odpowiedzi na pozew również wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie powoda kosztami procesu. W uzasadnieniu, wskazał, że żądanie pozwu jest niezasadne, ponieważ zawarta z bankiem umowa kredytu nigdy nie została uruchomiona (odpowieź na pozew – k. 145-148).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 września 2018 r. w Miejsko - Gminnym Ośrodku (...) w N., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P. zorganizowała spotkanie, podczas którego przeprowadzono dobrowolne badanie ogólnego stanu zdrowia jego uczestników za pomocą urządzenia wykorzystywanego przez podmioty propagujące medycynę naturalną oraz dokonano prezentacji oferty Programu Medycznego trwającego 36 miesięcy i obejmującego: 7 - dniowy pobyt w Centrum (...) w Ł. wraz z zabiegami rehabilitacyjnymi (z pełnym wyżywieniem, zakwaterowaniem, badaniami, indywidualną konsultacją lekarską, szeregiem zleconych w toku konsultacji zabiegów profilaktyczno – rehabilitacyjnych, codziennymi zajęciami ruchowymi, warsztatami i zajęciami edukacyjnymi dotyczącymi profilaktyki zdrowia, dostępem do basenu, łaźni, saun i siłowni), dostęp do infolinii medycznej pod wskazanym numerem telefonu, materiały edukacyjne w postaci książki G. V. zatytułowanej „Terapia magnetyczna” oraz zakup wyrobu medycznego, zarejestrowanego jako (...) pod nazwą (...). Jednym z uczestników pokazu był M. Ś. (1), który po przeprowadzonym badaniu i uzyskaniu informacji o zdrowotnych właściwościach oferowanego turnusu rehabilitacyjnego, zdecydował się na zawarcie umowy za łączną cenę 5 580,00 zł (dowody: karta uczestnika programu medycznego – k. 12, ulotka informacyjna o badaniu – k. 13, ocena kompleksowa stanu zdrowia i materiały informacyjne – k. 14-26, umowa uczestnictwa w programie medycznym – k. 27).

W tym celu, M. Ś. (2) (kredytobiorca) za pośrednictwem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. podpisał z (...) Bank Spółką akcyjną z siedzibą w W. (kredytodawca) umowę o kredyt na zakup towarów i usług o numerze (...) z przeznaczeniem na zakup sprzętu rehabilitacyjnego. Na podstawie wskazanej umowy bank zobowiązał się udzielić M. Ś. (1) kredytu w wysokości 7 187,04 zł brutto, z czego kwota 5 580,00 zł odpowiadała cenie za nabyty towar, a kwota 1 607,04 zł odpowiadała całkowitym kosztem udzielonego kredytu. M. Ś. (2) zobowiązał się spłacić kredyt w 36 równych miesięcznych ratach po 199,64 zł każda, płatnych w terminach ustalonych w harmonogramie spłat. Kredyt miał zostać oprocentowany według stałej stopy procentowej, z zastrzeżeniem, że nie przekroczy ono odsetek maksymalnych. Zgodnie z § 2 ust. 3, wskazana

umowa została zawarta pod warunkiem zawieszającym - wydania pozytywnej decyzji kredytowej, poprzedzonej pełną weryfikacją i potwierdzeniem zgodności wszystkich danych zgłoszonych przez kredytobiorcę przy zgłaszaniu wniosku. Jednocześnie bank zobowiązał się do poinformować kredytobiorcę o zawarciu umowy, przesyłając mu wiadomość sms lub wiadomość głosową z informacją o tym fakcie w dniu zawarcia umowy. Zgodnie z § 6 ust. 1 umowy, kredytobiorca mógł bez podania przyczyny odstąpić od umowy w ciągu 14 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy, a termin do odstąpienia od umowy uważano za zachowany jeżeli przez jego upływem kredytobiorca złoży lub wyśle na wskazany przez bank adres korespondencyjny oświadczenie o odstąpieniu od umowy. W myśl zaś § 6 ust. 3 umowy, jeżeli kredytobiorca odstąpi od umowy sprzedaży, na podstawie odrębnych przepisów prawa (np. dotyczących umowy zawartej poza lokalem partnera handlowego lub zawartej na odległość) to odstąpienie od tejże umowy sprzedaży będzie skuteczne wobec niniejszej umowy o kredyt na zakup towarów i usług (okoliczności bezsporne, dowód: umowa o kredyt – k. 9-11, blankiety przelewów – k. 28-39).

Po powrocie do domu M. Ś. (1) zorientował się, że zawarta przez niego umowa o kredyt dotyczy jedynie sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego, nie zaś wyjazdu na turnus rehabilitacyjny i podjął decyzję o rezygnacji z zawartych umów (okoliczność bezsporna).

Po podpisaniu umowy kredytowej z dnia 4 września 2018 r. ani bank, ani pośrednik nie dokonali weryfikacji danych ani zdolności kredytowej M. Ś. (1) i ostatecznie nie uruchomiono w/w kredytu (okoliczność bezsporna).

Pismem z dnia 4 września 2018 r., nadanym 7 września 2018 r., M. Ś. (1) złożył (...) Bank Spółce akcyjnej z siedzibą w W. oświadczenie o odstąpieniu od zawartej w dniu 4 września 2018 r. umowy kredytu na kwotę 7 184,04 zł, wskazując, że został wprowadzony w błąd co do przedmiotu zawartej umowy (dowód: pismo powoda wraz potwierdzeniem jego nadania - k. 42-43).

Pismem z dnia 4 września 2018 r., nadanym 7 września 2018 r., skierowanym do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. M. Ś. (1) złożył oświadczenie o odstąpieniu od wszelkich zobowiązań powstałych między nim a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową z siedzibą w P. w dniu 4 września 2018 r., a w szczególności zakupu maty rehabilitacyjnej, zakupu turnusu rehabilitacyjnego w Ł. oraz wszelkich innych zobowiązań wynikających z zawartej umowy, powołując się na możliwość odstąpienia od umowy zawartej poza siedzibą sprzedającego w terminie 10 dni do dnia zawarcia umowy oraz wskazał, że podczas prezentacji oferty został wprowadzony w błąd co do rzeczywistego przedmiotu umowy (dowód: pismo powoda wraz potwierdzeniem jego nadania - k. 42-43).

Pismem dnia 18 września 2018 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P. poinformowała M. Ś. (1) o bezskuteczności odstąpienia od umowy o przystąpienie do Programu Medycznego z dnia 4 września 2018 r., wskazując, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, przepisów tej ustawy nie stosuje się do umów dotyczących świadczenia usług zdrowotnych oraz udostępniania wyrobów medycznych (dowód: odpowiedź na pismo powoda – k. 64-65).

Z dniem 18 października 2018 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P. zmieniła nazwę na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P. (okoliczność bezsporna).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dowodów z dokumentów, których autentyczności strony nie kwestionowały w niniejszym postępowaniu, a Sąd nie znalazł podstaw do zanegowania ich mocy dowodowej z urzędu oraz w oparciu o twierdzenia stron przyznane wprost i niezaprzeczone przez stronę przeciwną, na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda oraz pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków wskazanych w pozwie, odpowiedzi na pozew oraz dalszych pismach procesowych, z uwagi na to, że dowody te były nieprzydatne do rozpoznania sprawy, a ich przeprowadzenie prowadziłyby do nieuzasadnionego wydłużenia postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód żądał w niniejszej sprawie ustalenia, że umowa o kredyt o nr (...) z dnia 4 września 2018 r. zawarta z pozwanym (...) Bank Spółką akcyjną z siedzibą w W., za pośrednictwem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. (poprzednio (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P.) jest nieważna wobec wprowadzenia go w błąd co do przedmiotu umowy.

Oceny zasadności zgłoszonego powództwa należało dokonać w oparciu o art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa gdy ma w tym interes prawny.

Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy), a przesłanką merytoryczną takiego powództwa jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 września 2012 r., I ACa 357/12, LEX nr 1223452). Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje wówczas, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa; niepewność ta powinna być obiektywna tj. zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywna, tj. według odczucia powoda. Interes ten należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego – w celu ochrony przed groźącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 1987 roku, III CRN 57/87, OSNPG 1987, Nr 7, poz.27). Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie ryzyko naruszenia w przyszłości praw powoda.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia, jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony. Takie rozumienie interesu prawnego, podlegającego badaniu na każdym etapie postępowania, wynika z prewencyjnego charakteru powództwa o ustalenie, które to cechy odpadają w razie możliwości podjęcia przez stronę akcji dalej idącej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 września 1998 roku, I PKN 334/98, OSNAP z 1999 roku, nr 20, poz. 646). Podkreślenia wymaga, że Sąd obowiązany jest badać z urzędu występowanie wskazanej materialno - prawnej przesłanki powództwa o ustalenie, a stwierdzenie jej braku w realiach faktycznych ukształtowanych w rozpatrywanej sprawie skutkuje oddaleniem powództwa wprost bez analizy żądania powoda pod kątem merytorycznym. Interes prawny jako przesłanka dopuszczalności powództwa opartego na art. 189 k.p.c. musi istnieć przy tym zarówno w chwili wytoczenia powództwa, jak i w chwili wyrokowania.

Na gruncie niniejszej sprawy powód nie wykazał jednak interesu prawnego - choć zgodnie z art. 6 k.c. to na nim spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie - który spowodowałby konieczność udzielenia powodowi ochrony sądowej. Uzasadniając zgłoszone żądanie strona powodowa powoływała jedynie, że w dniu 12 września 2018 r. otrzymała telefon od pracownika pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. (poprzednio (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P.), który nalegał na pilną spłatę należności wynikających z umowy kredytowej, informując, że brak spłaty spowoduje podjęcie czynności windykacyjnych, co należało rozumieć, w ten sposób, że stosunek ten niesie ze sobą ryzyko naruszenia praw strony powodowej. Tak ogólne określenie interesu prawnego nie mogło jednak zasługiwać na uwzględnienie, bowiem interes prawny musi wyrażać się w obiektywnym stopniu, nie tylko hipotetycznym, czy też subiektywnym odczuciu strony powodowej.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że umowa o kredyt z dnia 4 września 2018 r. została zawarta pod warunkiem zawieszającym, tj. do czasu wydania pozytywnej decyzji kredytowej, poprzedzonej pełną weryfikacją oraz potwierdzeniem zgodności wszystkich danych wskazanych we wniosku o udzielenie kredytu. Procedura taka nie została jednak przeprowadzona, bowiem nie dokonano weryfikacji danych podanych we wniosku o kredyt, a powód nie potwierdził danych wskazanych w umowie. Ponadto, pismem z dnia 4 września 2018 r.,

nadany 7 września 2018 r. M. Ś. (1) złożył bankowi w ustawowym terminie oświadczenie o odstąpieniu od umowy. W konsekwencji, (...) Bank Spółka akcyjna z siedzibą w W. nigdy nie uruchomiła środków na podstawie wskazanej umowy, ani też nie zgłaszała i nie zgłasza wobec powoda żadnych roszczeń wynikających z umowy o kredyt z dnia 4 września 2018 r. W tej sytuacji, stwierdzić należy, że umowa o kredyt z dnia 4 września 2018 r. nie wywołuje żadnych negatywnych skutków prawnych dla powoda i brak jest podstaw do stwierdzenia jej nieważności, skoro powód wykazał wygaśnięcie stosunku prawnego łączącego go z bankiem.

Mając na względzie powyższe, wskazać również należy, że w ocenie Sądu żądanie powoda co do ustalenia nieważności umowy o kredyt z dnia 4 września 2018 r. na podstawie art. 189 k.p.c. zmierza jedynie do zapewnienia powodowi argumentu w ewentualnym przyszłym sporze z pozwanym (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową z siedzibą w P. (poprzednio (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P.). Powyższe ustalenie w żaden sposób nie doprowadzi jednak do rozwiązania możliwego do zaistnienia w przyszłości sporu między stronami. Należy mieć bowiem na względzie, że spółka nie kwestionuje tego, że między powodem a bankiem ostatecznie nie doszło do uruchomienia środków z umowy kredytu, ani też nie zgłosiła i nie zgłasza żadnych roszczeń względem powoda, wynikających z umowy z dnia 4 września 2018 r. dotyczącej uczestnictwa w programie medycznym i zakupu wyrobu medycznego. Ponadto, wskazać również należy, że powód zawarł dwie odrębne umowy z dwoma różnymi podmiotami, a stwierdzenie nieważności umowy kredytowej nie powoduje automatycznego wygaśnięcia umowy o przystąpienie do programu medycznego.

Podkreślenia natomiast wymaga, że nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze innych, dalej idących powództw zmierzających bezpośrednio do osiągnięcia pożądanego przez niego skutku, co odnosi się także do roszczeń mających na celu ochronę przed przyszłymi albo istniejącymi już roszczeniami. I tak osoba, która kwestionuje istnienie określonego długu ma wprost interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia zobowiązania (w całości lub ponad pewną kwotę) natomiast nie ma interesu prawnego w zakresie ustalenia nieistnienia przesłanki, w oparciu o którą druga strona żąda od niej spełnienia świadczenia, bądź też zaistnienia przesłanki pozwalającej jej uchylić się od zobowiązania (np. prawa do odstąpienia od umowy). Samo ustalenie przesłanki, w oparciu o którą może być formułowany zarzut nieistnienia długu nie zapewnia bowiem wprost ochrony prawnej, zapewnia jedynie argument w sporze, a nie jego rozwiązanie (zob. wyrok SN z dnia 22 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00, Lex, nr 78333).

Mając na uwadze powyższe należało przyjąć, że w niniejszej sprawie nie została spełniona przesłanka merytoryczna powództwa o ustalenie, w postaci interesu prawnego, co uzasadniało oddalenie powództwa a limine bez analizy żądania powoda pod kątem merytorycznym, o czym orzeczono w punkcie 1 sentencji wyroku.

Sąd odstąpił od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania stronie przeciwnej, na zasadzie art. 102 k.p.c. zgodnie z którym, w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ocena, czy te szczególnie uzasadnione wypadki wystąpiły należy do władzy dyskrecyjnej orzekającego Sądu i wymaga wszechstronnego rozważenia okoliczności rozpoznawanej sprawy. Przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawilóść lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia oraz sytuację materialną strony.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zachodzą podstawy dla nieobciążenia powoda kosztami postępowania ze względu na charakter zgłoszonego żądania oraz fakt, że obciążenie powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stałoby w sprzeczności z zasadami słuszności. Sąd miał bowiem na względzie, że niniejsze powództwo zostało wytoczone przez konsumenta, a pozwanymi w sprawie były podmioty, które w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawodowo zajmują się świadczeniem określonego rodzaju usług na rzecz konsumentów. Ponadto z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, że pozwany przedsiębiorca (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową z siedzibą w P. (poprzednio (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P.), będący zarazem kontrahentem drugiego z pozwanych (...) Bank Spółki Akcyjnej

z siedzibą w W., swoim działaniem wywołał pewien stan niepewności, który mógł uzasadniać subiektywne przekonanie strony powodowej co do zasadności zgłoszonego roszczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.

sędzia D. P.

W., dnia 15 stycznia 2020 r.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem proszę doręczyć pełn. powoda.